

Sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden ja opettajaopiskelijoiden kokemuksia
kansainvälisestä vaihdosta -
kirjallisuuskatsaus

Julia Kitsing

2019 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

**Sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden ja
opettajaopiskelijoiden kokemuksia kansainvälisestä
vaihdosta - kirjallisuuskatsaus**

Hoitotyön koulutusohjelma
Sairaanhoitaja AMK

Opinnäytetyö
Toukokuu, 2019

Laurea-ammattikorkeakoulu

Tikkurila

Hoitotyön koulutusohjelma

Julia Kitsing

**Sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden ja opettajaopiskelijoiden
kokemuksia kansainvälisestä vaihdosta - kirjallisuuskatsaus**

Vuosi 2019

Sivumäärä 32

Korkeakoulujen kansainvälistyminen on osa suomalaisen yhteiskunnan liittymistä globalisaatioon. Kymmenessä vuodessa Suomen korkeakouluista ulkomaille opiskelemaan lähteneiden ja ulkomaisessa korkeakoulussa koko tutkintoaan suorittavien suomalaisten joukko on kasvanut kolmanneksella. (CIMO 2017.) Opinnäytetyön tarkoituksena on kuvata sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden ja opettajaopiskelijoiden kokemuksia kansainvälisestä vaihdosta heidän kokemanaan.

Opinnäytetyö toteutettiin kirjallisuuskatsauksena. Kirjallisuuskatsaus toteutettiin mukaillen kuvailevaan kirjallisuuskatsauksen menetelmää. Kirjallisuuskatsauksen aineisto on analysoitu teemoittelua käyttäen. Opinnäytetyössä käytettiin neljää eri tietokantaa. Tietokannat olivat Medic-, Ebsco Cinahl-, Melinda (Linda) – ja Pubmed. Analysoitavaan aineistoon valittiin neljä tutkimusta, jotka oli julkaistu vuosina 2008 - 2018.

Kirjallisuuskatsauksen perusteella vaihdossa olleiden sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden ja opettajaopiskelijoiden kokemukset liittyivät ammatilliseen kasvuun, kulttuuriseen kasvuun ja henkilökohtaiseen kehittymiseen. Ammatilliseen kasvuun liittyi ammatillisen kokemuksen kehittäminen ja erilaisiin hoitokäytäntöihin tutustuminen. Kulttuuriseen kasvuun liittyi monikulttuurisen taidon ja tiedon lisääntyminen ja vieraan kulttuurin tuntemuksen lisääntyminen. Kansainvälisellä vaihtokokemuksella oli merkitystä myös henkilökohtaiseen kehitykseen. Henkilökohtaiseen kehitykseen liittyi itsevarmuutta ja stressinsietokyvyn kasvaminen.

Kirjallisuuden perusteella kansainvälinen vaihto-opiskelu parantaa merkittävästi henkilökohtaisia resursseja, tietoa ja taitoja, joita tarvitaan monikulttuurisesta hoitotyöstä.

Asiasanat: opiskelija, kokemus, kansainvälinen vaihto-opiskelu, kansainvälisyys, monikulttuurinen hoitotyö

Experiences of Social and Health Students and Teacher Students on International Exchange - Literature Review

Year 2019

Pages 32

The internationalization of universities is part of the integration of Finnish society into globalization. In ten years, the number of Finns who have left the Finnish higher education institutions to study abroad and have completed their studies at a foreign university has grown by a third. (CIMO 2017.) The purpose of this thesis was to describe international students' and teacher students' experiences of their international exchanges.

The thesis was carried out as a literature review. The literature review was written in accordance with the descriptive literature review method. The data was analyzed using themes. Four different databases were used in the thesis. The databases were Medic, Ebsco Cinahl Melinda (Linda) and Pubmed. Four studies published in 2008 – 2018 were selected for the data.

Based on the literature review, the experiences of social and health students and teacher students in exchange were related to professional, intercultural and personal development. Professional growth was seen in the development of professional experience and familiarization with different care practices. Intercultural development was shown by an increase in multicultural skills and knowledge and an increase in knowledge of foreign culture. International exchange experience was also important for personal development. Personal development was demonstrated by self-awareness of independence and increased stress tolerance.

Based on literature, international exchange study significantly improves the personal resources, knowledge and skills needed for multicultural nursing.

Keywords: student, experience, international exchange study, internationality, multicultural nursing

Sisällysluettelo

1	Johdanto	6
2	Kansainvälinen opiskelu ja opiskelijavaihto	6
2.1	Kansainvälistyminen.....	7
2.2	Vaihto ohjelmat.....	8
3	Opiskelijoiden kokemuksia kansainvälisestä vaihdosta	9
3.1	Hoitotyön opiskelijoiden kokemuksia	9
3.2	Toimintaterapeuttien kokemuksia opiskelijavaihdossa	9
4	Kulttuuri kehittäminen	10
4.1	Kulttuuri käsitteenä.....	10
4.2	Monikulttuurinen hoitotyö.....	10
4.3	Kulttuurinen kompetenssi	11
4.4	Kulttuuri kehittäminen	12
5	Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet.....	13
6	Toteutus ja aineiston keruu	13
6.1	Aineiston keruu.....	13
6.2	Tiedonhaku prosessi	14
6.3	Aineiston analyysi.....	17
7	Tulokset.....	17
8	Pohdinta	19
8.1	Tulosten tarkastelu	20
8.2	Tutkimuksen luotettavuus	21
8.3	Eettisyys.....	22
8.4	Johtopäätökset, kehittämissuhteet ja jatkotutkimusaiheet	23
9	Lähteet	24
10	Liitteet	28

1 Johdanto

Maailma ei pysy paikallaan, vaan muuttuu koko ajan. Nykypäivänä ihmiset liikkuvat vapaasti ympäri maailmaa. Sujuva kanssakäyminen edellyttää siitä, että meidän pitää oppia kommunikoimaan uusien ihmisten kanssa ja tutustua heidän kulttuuriinsa. Korkeakoulujen kansainvälistyminen on osa suomalaisen yhteiskunnan liittymistä globalisaatioon. Kymmenessä vuodessa Suomen korkeakouluista ulkomaille opiskelemaan lähteneiden ja ulkomaisessa korkeakoulussa koko tutkintoaan suorittavien suomalaisten joukko on kasvanut kolmanneksella. (CIMO 2017.) Kuvio1

Opinnäytetyöni tarkoituksena on kuvata sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijoiden ja opettajaopiskelijoiden kokemuksia kansainvälisestä vaihdosta heidän kokemuksiinsa perustuen. Opinnäytetyössäni selvittelen suomalaisten sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijoiden ja opettajaopiskelijoiden kokemuksia.

Sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemusten lisäksi, tutkittiin myös kättilö-, terveydenhoitaja-, ensihoitaja-, sosiaalialan opiskelijoiden ja opettajaopiskelijoiden kokemuksia. Koska kansainvälinen opiskelijavaihto on laaja käsite, tutkimukseni kohteena ovat vain ne opiskelijat, joiden koti – tai kohdemaahan on Suomi. Tässä työssä haluan selvittää, minkälaisia kokemuksia kansainvälisen opiskelijavaihdon suorittaneet sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijat ja opettajaopiskelijat olivat saaneet. Opinnäytetyö on toteutettu teemaltaan kirjallisuuskatsauksena.

Kansainvälinen vaihto-opiskelu vaikuttaa kulttuuriseen tietoisuuteen, kulttuurisiin tietoihin ja taitoihin, arvomaailmaan ja asenteisiin, kiinnostukseen ja motivaatioon, vuorovaikutustaitoihin sekä eettiseen ajatteluun. Keskeisimpiä opiskelijavaihto-ohjelmia ovat ERASMUS, COIMDRA, NORDPLUS ja FIRST sekä monet kahdenväliset vaihtosopimukset. (CIMO 2017.)

2 Kansainvälinen opiskelu ja opiskelijavaihto

Opiskelijavaihdolla tarkoitetaan yliopistojen ja maiden välistä sopimusta molempia osapuolia hyödyttävistä opiskelijoiden vaihdoista. Kansainvälinen opiskelijavaihto tarjoaa organisaatioille mahdollisuuden hakea kysytyä ammattia ja opiskelijalle löytää työpaikan kansainvälisistä organisaatioista. Nykyaikana opiskelusta ja vaihdossa olemisesta ulkomailta on tullut monille enemmän kuin kohtuuhintainen. Ulkomailta opiskelu on arvokas osa koulutusta ja sillä on yleensä myönteinen vaikutus koko oppimisprosessiin. (Иванов, Что такое студенческий обмен 2015.)

Ammattikorkeakouluun tutkintotasolla sekä päivä- että monimuotototeutuksen opiskelijat voivat hakea opiskelijavaihtoon. Suomesta lähtee vaihto-opiskelijaksi ulkomaille noin 8000 korkeakouluopiskelijaa joka vuosi ja ainakin 700 heistä ovat sosiaali-, terveys-, ja liikunta – alan opiskelijoita. (Abdelhamid, Juntunen & Koskinen, 2009, 59.)

Ennen vaihtoon lähtöä opiskelija läpäisee tiukan valinnan ja kerää tarvittavia asiakirjoja matkustamiseen ulkomaille johonkin kansainväliseen yliopistoon, jossa hänet voidaan kouluttaa yhden tai kahden lukuvuoden aikana harjoittelijaksi tai opiskelijaksi. Myös lyhytkursseja mm. kansainvälisten kesäkoulujen muodossa on tarjolla. Ulkomailla opiskelija voi oppia paljon eri kulttuureista ja elämäntavoista sekä tutustua erilaiseen tapaan järjestää ja toteuttaa terveydenhuoltoa. (Monikulttuurisuus Suomen terveydenhuollossa 2004,10-11.)

Opinnot ulkomailla suoritetaan pääosin englanniksi, mutta opiskelijat voivat myös osallistua kursseille kohdemaan kielellä. Jos opiskelija, joka suunnittelee vaihto-ohjelmaa, ei mene englanninkieliseen maahan, on suositeltavaa suorittaa kielikoulutus kohdemaassa ainakin kyseisen maan kielellä ja selvittää, missä kielessä suurin osa koulutuksesta järjestetään. Tämä helpottaa opiskelijan mukautumista kohdemaan olosuhteisiin ja helpottaa koulutuksen suorittamista. Opiskelijavaihdon opiskelijat saavat yleensä apurahan. Lisäksi opiskelija voi saada opintotukea ja laajennetun lainan takuun ulkomailla opiskeluun. (Opetusulkomailla 2017.)

2.1 Kansainvälistyminen

Kansainvälistyminen opiskelijavaihdon muodossa on integroitu Suomen korkeakoulupolitiikkaan 1980-luvun lopulla, sen vuoksi 1990-luku voidaan kutsua kansainvälistymisen ensimmäiseksi vuosikymmeneksi (Garam 2003, 4).

Suomalaiset korkeakoulut ovat osa eurooppalaista yhteistyö rakennetta. Korkeakoulut olivat ensimmäisten joukossa Bolognan prosessissa, mikä sisältää uudistuksia ja missä keskitytään Euroopan korkeakoulualueeseen. (Opetusministeriö Koulutus- ja tiedepolitiikan osasto 2009, 12). Opiskelu ulkomailla sekä osallistuminen kansainvälisiin koulutusohjelmiin, kursseihin ja projekteihin tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia saada tärkeää ja arvokasta kokemusta. Suositusten mukaan jokaisen opiskelijan opintoihin pitäisi sisältyä kansainvälisiä opintoja. (Turun Yliopisto 2017.)

2.2 Vaihto ohjelmat

Ulkomaille lähtemiseen on monia hyviä syitä: kiinnostuksesi, opintojen täydentäminen, kielitaidon paraneminen ja muista kulttuureista oppiminen sekä vuorovaikutustaitojen kertyminen. Sen lisäksi, kansainvälisen kokemuksen kerääminen voi paremmin vastata nykyisten työmarkkinoiden kasvaviin vaatimuksiin.

Ennen ulkomailla opiskelun aloittamista kaikki vaihtoa varten suoritettavat kurssit pitäisi olla suoritettu, opiskeluvaihdossa täytyy olla suoritettuna kaikki ensimmäisen vuoden kurssit, harjoitteluvaihdossa kaikki harjoittelua varten vaadittavat opinnot. Myös kielitaidon täytyisi olla tarpeeksi riittävä. Vaihto-opiskelusta laaditaan erillinen opintosuunnitelma. Myös harjoittelu on mahdollista suorittaa vaihdossa. Opiskelijavaihtoon voi lähteä vaihto-ohjelman kautta tai omatoimisesti. (Opintopolku 2019.)

Tyypillisimpiä korkeakouluopiskelijoille suunnattuja vaihto-ohjelmia ovat Erasmus (Euroopan kohteet) ja Nordplus (Pohjoismaat). Myös Euroopan ulkopuolisia vaihtokohteita on tarjolla oppilaitoksesta riippuen. (Opetusulkomailla 2017.)

Erasmus+ -ohjelma on tärkein yhteistyöohjelma Suomesta vaihtoon lähtijöille ja se tunnettiin aikaisemmin nimellä Erasmus-ohjelma. Tämä edistää korkeakoulutuksen kansainvälistymistä ja laatua. Opiskelijat pääsevät ohjelman kautta oppimaan omaa alaansa ulkomaille ja kehittämään kielitaitoaan. Opiskelijan vaihto antaa myös muita kansainvälisiä taitoja kuten toisen maan kulttuuriin tutustumisen ja verkostojen luomisen. Ne ovat hyödyllisiä sekä työelämässä että kansainvälistyvässä yhteiskunnassa. Edellisen Erasmus ohjelman kautta on Suomesta muualle Eurooppaan lähtenyt opiskelijavaihtoon yli 60 000 ja harjoittelijavaihtoon yli 6 000 opiskelijaa ja Suomeen saapunut vaihtoon 83 000 korkeakouluopiskelijaa. (CIMO 2019.)

Nordplus ohjelma. Nordplus on Pohjoismaiden ministerineuvoston opettajille ja opiskelijoille suunnattu ohjelma, joka on toiminut vuodesta 1988 lähtien edistämään ja vahvistamaan pohjoismaista yhteistyötä korkea-asteen koulutuksessa. Nordplus ohjelma tukee myös yhteistyötä korkeakoulujen ja muiden organisaatioiden välillä. (CIMO 2017). Ulkomailla harjoitteluun korkeakouluopiskelijat voi hakea apurahaa Nordplus-ohjelmasta. Mutta ennen harjoitteluun lähtöä on selvitettävä, onko oma korkeakoulusi mukana Nordplus-ohjelmassa. (maailmalle.net 2019.)

3 Opiskelijoiden kokemuksia kansainvälisestä vaihdosta

3.1 Hoitotyön opiskelijoiden kokemuksia

Sairaanhoitajaliiton sivuilla kuvataan monipuolisesti opiskelijoiden vaihtokokemuksia, kuten ulkomailla harjoittelussa olleiden, tällä hetkellä siellä olevien tai sinne menevien opiskelijan kertomuksia.

Saimaan ammattikorkeakouluun opiskelijat olivat kirjoittaneet omista kokemuksistaan pari kertaa kuukaudessa. He kirjoittivat kokemuksistaan harjoittelun ajalta ambulanssissa, teho-osastolla ja päivystyksessä. Ensimmäiset päivät olivat raskaita liian erilaisen ilmaston vuoksi, sillä Namibiassa on kuiva ja kuuma ilmasto. Ensimmäinen asia minkä opiskelijat huomasivat, oli se, että Afrikassa ja Namibiassa on hyvin erilainen aikakäsitys, ja myöhästymiset ovat hyväksytyjä. Opiskelijoilla oli mahdollisuus itsenäisesti valita, missä osastolla he halusivat olla ensisijaisesti ja kuinka kauan. Hoitajilla oli erilaiset työvaatteet, joista näkee minkä tasoinen hoitaja on tai monennenko vuoden opiskelija on kyseessä. Tumma siniset viivat olkalaatoissa kertovat monennen vuoden opiskelija on kyseessä, esimerkiksi yksi viiva tarkoittaa, että kyseessä on ensimmäisen vuoden opiskelija ja kaksi viivaa tarkoittaa toisen vuoden opiskelijaa.

Toisessa merkinnässä opiskelijat kertoivat, että päivystyksen systeemi eroaa paljon suomalaisesta systeemeistä. Ensimmäinen vaikutelma oli, että jonotuksessa (hoitojonossa) ei ole minkäänlaista järjestystä tai logiikkaa. Kaikki piti kirjoittaa käsin, minkä takia monesta potilas passista oli hankala lukea aiempia kirjauksia, lääkityksiä ja diagnooseja. Tämä johti erilaisiin virheisiin hoidossa ja diagnosoinnissa. Lisäksi opiskelijat olivat järkyttyneitä siitä, että potilas ei ollut ensisijainen niin kuin Suomessa ja lääkärit välttävät vastuuta. Opiskelijat toteavat, että ”Kulttuurilla on tietenkin suuri rooli siinä määrin kuin ihminen ja hänen elämänsä ovat tärkeitä,,. (Sairaanhoitajat 2018.)

3.2 Toimintaterapeuttien kokemuksia opiskelijavaihdossa

Toimintaterapian pro gradu – tutkielmassa oli tutkittu toimintaterapeuttien harjoittelukokemuksia, jotka oli saatu kansainvälisen harjoittelun aikana. Tutkimukseen osallistui kahdeksan toimintaterapeuttia ja he olivat suorittaneet vaihtonsa eri kulttuuri ja kielialueilla. Myös kansainvälinen vaihto antoi heille mahdollisuuden toteuttaa toimintaterapiaa erilaisessa kulttuurisessa toiminta- ja työympäristössä.

Vieraiden kielten oppiminen oli vaikeaa ja kommunikointi koettiin vaikeaksi. Suorituksen aikana toimintaterapeutit olivat vahvistaneet uskoa ja luottamusta omiin tahtoihin toimintaterapeutina. Se lisännyt rohkeutta ja antoi tunteen omasta pätevydestä.

Toimintaterapeutit kokivat itsensä vaihdossa ulkomaalaisiksi minkä johdosta tuli ilmeisiä vaikeuksia harjoittaa omia tottumuksia ja sopeutua toiseen työkuulttuuriin. Myös kulttuurishokki esiintyi työkuulttuurin ohella sekä käytännössä että elämässä yleensä. (Siikonen pro-gradu 2009.)

4 Kulttuuri kehittäminen

4.1 Kulttuuri käsitteenä

Kulttuuria käsitteenä on mahdotonta määrittää erillisenä sanana. Kulttuuri tarkoittaa latinan kielessä koulutusta, viljelyä, kehitystä, kasvatusta ja kunnioitusta. Kulttuuria ovat kaikki ne materiaaliset ja henkiset arvot, joita ihminen on luonut luovalla toiminnallaan. Luovat henkilöt, esimerkiksi arkkitehdit, taiteilijat ja runoilijat luovat kulttuuria. Kulttuurisen toiminnan tulokset ovat sekä aineellisia että ihanteellisia; niitä ei voi tehdä tavallisessa toiminnassa, vaan sukupolvet synnyttävät niitä yhteiskunnan kehityksen historiallisen prosessin aikana. Kulttuuri perustuu ihmisen työvoimaan. (Opetushallitus opettajan verkkopalvelu 2010.) Ihmisryhmiä eri puolilla maailmaa on läpi historian vainottu, kidutettu ja etnisesti puhdistettu kulttuurin ja etnisen perimän perusteella (Abdelhamid, Juntunen & Koskinen 2009, 20).

4.2 Monikulttuurinen hoitotyö

Monikulttuurisuus on monimuotoinen ja laaja käsite. Monikulttuurisessa hoitotyössä asiakkaat ja työntekijät tulevat erilaisista kulttuureista ja etnisistä ryhmistä, ja se edellyttää erilaisten kulttuurien vuorovaikutusta ja yhteistyötä. Kulttuuristen lähtökohtien huomioiminen, erilaisuuden kunnioittaminen, tasa-arvoisuus ja yhdenvertaisuus ovat tärkeitä asioita monikulttuurisessa hoitotyössä. (Abdelhamid, Juntunen & Koskinen 2009, 18.)

Monikulttuurisessa hoitotyössä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä huomioidaan asiakkaan kulttuurinen tausta. Terveyden edistämisessä tarvitaan monenlaista tietoa kulttuurista, kuten eettisistä arvoista ja uskomuksista, perheen rakenteesta ja sukulaisuudesta, uskonnosta, kielestä ja traditioista, sosiaalisista

vuorovaikutusmalleista, terveysuskomuksista ja käytänteistä. (Abdelhamid, Juntunen & Koskinen 2009, 19–34.)

Vaihto-koulutus on erinomainen tilaisuus avata uusia horisontteja henkilökohtaiseen ja ammatilliseen kasvuun. Kulttuuritietoisuuden hankkimiseen ei riitä se, että oppii asioita kulttuurista esimerkiksi lukemalla kirjallisuutta, vaan tarvitaan kulttuuriin uppoutumista. Ulkomailla opiskelemalla opiskelijoilla on erinomainen tilaisuus tutustua toiseen kulttuuriin ja soveltaa tätä tietoa käytännössä. Kansainvälisen vaihdon aikana opiskelija saa kokemuksia myös ammatillisesta kasvusta. Monikulttuuristen taitojen oppiminen ei ole lyhyt prosessi ja se jatkuu myös koulutuksen jälkeen. (Abdelhamid, Juntunen & Koskinen 2009, 55.)

4.3 Kulttuurinen kompetenssi

Kulttuurisella kompetenssilla tarkoitetaan taitoa huomioida asiakkaan kulttuurinen tausta ja olla vuorovaikutuksessa toisen kulttuurin edustajien kanssa, sekä kykyä sopeutua paikallisiin olosuhteisiin (Yleinen Suomalainen Sanasto 2016).

Abdelhamidin (2009, 32) mukaan kulttuurisella kompetenssilla tarkoitetaan ihmisen kulttuurista osaamista ja taitoa toimia monikulttuurisessa ympäristössä. Ihminen ilmaisee sitä eniten vuorovaikutuksessa toisen kanssa. Vuorovaikutusosaamisen lisäksi kulttuuri osaamiseen sisältyy myös tiedollisia, emotionaalisia ja taidollisia osa-alueita.

Kulttuurinen kompetenssi vaikuttaa ihmisen arvomaailmaan, asenteisiin ja toimintaan. Asenteita, tietoja ja taitoja ei voi erottaa toisistaan, vaan ne nivoutuvat tiukasti toisiinsa ja ovat välttämättömiä kulttuurisen kompetenssin rakennuspalikoita. (Lusting & Koester 2009, 69.)

Kulttuurikompetenssi edellyttää tietojen ja taitojen lisäksi tietotyypistä asennoitumista. Kulttuurinen kompetenssi ei ole luontainen piirre, vaan taipumus kokea vieraisiin kulttuureihin liittyvä erilaisuus pelottavana ja uhkaavana on kaikille meistä tyypillistä. Ihmiset ovat etnosentrisia, eli taipuvaisia arvioimaan maailmaa ja elämän tapahtumia oman kulttuurinsa ja omien tottumuksista näkökulmasta. Pelot ja ennakkoluulot vieraita kulttuureita kohtaan ovat ihmiselle luontaisia. Ihminen, jolle on kehittynyt kulttuurinen kompetenssi, pystyy arvioimaan toista kulttuuria oman kulttuurinsa lähtökohdista, jolloin pelot vähenevät ja muuttuvat mahdollisuuksiksi. Kulttuurinen

kompetenssi kehitty asteittain koko ihmisen elämänsä aikana. (Abdelhamid, Juntunen & Koskinen 2009, 32–34.)

Sen kehittyminen on tietoinen, ei-lineaarinen prosessi, jonka voidaan määritellä neljän tason kautta. Ensinnä hoitajalle kehitty tietoisuus omista tunteista, ajatuksista ja toimintaympäristöstä, ja hän oppii toimimaan niin, etteivät ne häiritse toista kulttuuritaustaa omaavan asiakkaan kohtaamista. Toisella tasolla hoitaja oppii viestittämään asiakkaalle ymmärtävänsä hänen kulttuurista taustaansa. Kolmannella tasolla hoitaja hyväksyy ja kunnioittaa asiakkaan erilaista taustaa. Neljännellä tasolla hoitaja pystyy hoitotilanteessa mukauttamaan toimintatapaansa huomioiden asiakkaan taustan. (Abdelhamid, Juntunen & Koskinen 2009, 32–34.)

Hoitotyössä kulttuurinen kompetenssi tarkoittaa prosessia, jossa hoitaja yrittää toimia mahdollisimman hyvin eri kulttuurista taustaa omaavan asiakkaan parhaaksi, olipa asiakkaana yksilö, perhe tai yhteisö. Terveyspalveluissa sekä koko organisaation kulttuurinen kompetenssi ja henkinen ilmapiiri, että yksittäisen työntekijän kulttuuriset taidot ovat yhtä tärkeitä. Rekrytointipolitiikan tulisi tähdätä siihen, että organisaation jokaisella tasolla on töissä eri kulttuurista taustaa omaavia työntekijöitä. (Abdelhamid, Juntunen & Koskinen 2009, 32–34.)

4.4 Kulttuuri kehittäminen

Kun opiskelijalle tarjoutuu mahdollisuus opiskella ulkomailla, jopa pari lukukautta, tämä aika olisi käytettävä mahdollisimman suurella hyödyllä. Kyse ei ole pelkästään huolellisesta ja ahkerasta opiskelusta, vaan myös vapaa-ajan kulttuuriohjelmasta, joka on välttämättä mukana opiskelijoiden elämässä. Vaikkakin etusijalla on aina tiedon ja uuden kokemuksen saaminen, vieraan kielen hallinta sekä pyrkimys hyvään akateemiseen suoritukseen; myös vapaa-ajan kokemukset ovat tärkeitä ja niistä syntyy hyviä muistoja. Vaihdon aikana opiskelijalla on hyvä mahdollisuus tutustua ja ymmärtää muiden kulttuureiden erityispiirteitä sekä kehittää kykyä toimia kulttuurisesti moninaisessa yhteistyössä. Opiskelijan negatiivinen suhtautuminen erilaisuutta kohtaan, hänen koti – ja isäntäkulttuurien iso ero ja kielitaidon ongelmat saattavat vaikeuttaa opiskelijan tilannetta vaihdon aikana. (Abdelhamid, Juntunen & Koskinen 2009, 59.)

Kulttuurikompetenssia voidaan kehittää moneen eri suuntaan opiskelijan halusta riippuen. Opiskelijan on päätettävä, kuinka paljon hän haluaa kehittää, kuinka avoin hän on uudelle ja miten paljon hän on kiinnostunut. Tässä työssä tuon esille seuraavia

kulttuurisen kehityksen näkökohtia: kulttuurinen tahto, kulttuurinen itsetuntemus, kulttuuritieto, kielitaito, kulttuuriset kontaktit, kulttuuritieto. (Abdelhamid, Juntunen & Koskinen 2009, 61.) Keskityn erityisesti ihmisten välisiin yhteyksiin, koska mielestäni tämä on tärkein osa kulttuurista kehitystä.

5 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet

Opinnäytetyöni tarkoituksena on kuvata sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijoiden ja opettajaopiskelijoiden kokemuksia kansainvälisestä vaihdosta heidän kokemustensa kautta. Tämän opinnäytetyön tavoitteena on lisätä ymmärrystä siitä, mitkä tekijät auttavat opiskelijaa integroitumisessa vieraaseen kulttuuriin. Lisäksi tavoitteena on tunnistaa, millaisia haasteita vaihto-opiskeluun voi liittyä. Tietoa voidaan hyödyntää niille opiskelijoille, jotka menevät kansainväliseen opiskelijavaihtoon ja mihin heidän pitäisi kiinnittää huomiota ennen vaihtoon lähtöä.

Opinnäytetyön tutkimuskysymys on: Minkälaisia kokemuksia sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijoilla ja opettajaopiskelijoilla on kansainvälisestä vaihdosta?

6 Toteutus ja aineiston keruu

6.1 Aineiston keruu

Kirjallisuuskatsauksen avulla voi kerätä yhteen olemassa olevaa tietoa tietystä aiheesta tai ongelmasta. Nämä tiedot voivat tulla eri lähteistä, kuten tieteellisistä artikkeleista, kirjoista, lehdistä, jatko-opiskelijoista tai arkistoaineista. (Skribbr 2016.)

Tavallisin kirjallisuuskatsauksen tyyppi on kuvaileva kirjallisuuskatsaus, systemaattinen kirjallisuuskatsaus ja meta-analyysi (Salminen 2011, 6). Tässä opinnäytetyössä käytettiin kuvailevaa kirjallisuuskatsausta. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus on yksi yleisimmistä käytetyistä kirjallisuuden tarkasteluista. Tätä voidaan kuvata tarkasteluna ilman tiukkoja ja tarkkoja sääntöjä. Käytetyt materiaalit ovat laajoja ja materiaalien valinta ei rajoitu metodologisiin sääntöihin. (Salminen 2011, 6.) Kuvaileva kirjallisuus kattaa neljä vaihetta: kysymyksen muodostaminen, materiaalin kokoaminen, aineiston kuvaus ja tulosten tarkastelu (Kangasniemi, Utriainen, Ahonen, Pietilä, Jääskeläinen & Liikanen 2013, 292-94).

6.2 Tiedonhaku prosessi

Opinnäytetyössä sovelletaan kuvailevan kirjallisuuskatsauksen keinoja. Opinnäytetyöni suunnitteluvaiheessa tarkastelen aiheesta aikaisempia tutkimuksia ja määrittelen katsauksen tarpeen sekä laadin tutkimussuunnitelman. Tutkimussuunnitelma antaa aiheen tutkimuskysymykseen, joka opinnäytetyössäni on: Minkälaisia kokemuksia sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden sekä opettajaopiskelijoiden kansainvälisestä vaihdosta on?

Tiedonhankintaan käytettiin opiskelijoille suunnattuja maksuttomia tietokantoja. Olivat käytössä suomalaisia ja ulkomaisia aineistotietokantoja. Aineisto kerättiin kansainvälisistä Medic-, Ebsco (Cinahl)-, Melinda- ja PubMed – tietokannoista. Tietoa haettiin myös Google Scholar- tietokannasta, mutta uusia tutkimuksia ei enää löydetty. Google Scholar tietokannan kanssa ongelmia syntyi siitä, että tarkasta aineiston haun rajauksesta huolimatta, tulokset eivät aivan vastanneet tarkoitusta, koska suurin osa tuloksista olivat liian epäselviä (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2009, 74).

Opinnäytetyön aineiston keruu aloitettiin miettimällä sopivia hakusanoja suomeksi ja englanniksi. Aineistohauissa on käytetty yksittäisiä hakusanoja, sanojen yhdistelmiä sekä eri katkaisumerkkejä. Tutkimukset haettiin tietokannoista käyttämällä taulukossa 1 (Liite 2) määriteltyjä sisäänotto- ja poissulkukriteereitä. Tämän jälkeen tutkimukset on käyty läpi otsikon ja tiivistelmän tasolla. Lukiessa on kiinnitetty huomiota aineiston soveltuvuutta tutkimuskysymykseen. Lopulliseen työhön käytettiin edellä mainittuihin kriteereihin soveltuvia tutkimuksia.

Medic-tietokannasta tutkimus materiaalia haettiin neljällä eri haulla. Ensimmäinen haku tehtiin hakusanoin *kansainvälinen AND vaihto-opiskelu*, asiasanahauulla. Rajauksena vuodet 2008- 2018. Tuloksena 1, joista otsikon tasolla hyväksyttiin 1. Tutkielman tiivistelmän perusteella hyväksyttiin 1 ja lopulliseen työhön ei päätynt yhtään hakua. Toisena hakusanana käytettiin *kansainvälinen AND hoitotyön opiskelija*, asiasanahauulla. Rajauksena vuodet 2008–2018. Tuloksena 2, joista otsikon tasolla hyväksyttiin 2. Tutkielman tiivistelmän perusteella hyväksyttiin 2, lopulliseen työhön hyväksyttiin 2.

Kolmosena hakusanana käytettiin *kansainvälinen vaihto-opiskelu* asiasanahauulla. Rajauksena vuodet 2008-2018 ja julkaisutyyppi on Gradu. Tuloksena 91, joista 2 on

aikaisemmin tulleita. Otsikon tasolla hyväksyttiin 4. Tutkielman ja sekä tiivistelmän perusteella hyväksyttiin 2 ja lopulliseen työhön hyväksyttiin 2.

Ebsco (Cinahl) tietokannasta haku suoritettiin englanniksi hakusanoilla *international nursing experiences*, rajauksena vuodet 2008–2018. Tuloksena 1369, joista otsikon tasolla ei päätyntä yhtä hakua. Sen vuoksi myös lopulliseen työhön ei päätyntä yhtään hakua.

Tiedonhaku Melinda-tietokannasta tehtiin käyttämällä hakusanoja *kansainvälinen AND hoito-opiskelu*. Rajauksena ovat vuodet 2008-2018. Tuloksia 354, joista otsikon tasolla hyväksyttiin 1. Tutkielman tiivistelmän perusteella ja lopulliseen työhön ei päätyntä yhtään hakua.

PubMed-tietokannasta tutkimus materiaalia haettiin kahdella eri haulla englannin kielessä. Ensimmäinen haku tehtiin hakusanoin *international Exchange student*, rajauksena vuodet 2008–2018. Tuloksena 856, joista otsikon tasolla ei päätyntä yhtä hakua. Sen vuoksi myös lopulliseen työhön ei päätyntä yhtään hakua.

Toisena hakusanana käytettiin *international nursing experiences*, rajauksena vuodet 2008–2018. Tuloksena 750, joista otsikon tasolla ei päätyntä yhtä hakua. Sen vuoksi myös lopulliseen työhön ei päätyntä yhtään hakua.

Google scholar tietokannasta hakusanoina toimivat *monikulttuurinen hoitotyö ja kansainvälinen vaihto-opiskelu*, rajauksena vuodet 2008–2018. Haku tuotti yhteensä 17160 tulosta. Osumien lukumäärä oli liian suuri, tästä syystä tuloksia ei käytetty.

Tiedonhaun kuvaus

Tietokannat	Hakusanat	Rajaukset	Osumaa	Otsikon tasolla hyväksytyt	Tiivistelmän perusteella valitut	Kirjallisuuskatsaukseen hyväksytyt
Medic	1 Kansainvälinen AND vaihto-opiskelu	2008–2018	1	1	1	0
	2 Kansainvälinen AND hoitotyön opiskelija	2008–2018	2	2	2	2

	3 Kansainvälinen vaihto- opiskelu	Gradu 2008– 2018	91	2 (aikaisem- min- tulleita)	2	0
	4 Kansainvälinen vaihto- opiskelu	Fysioter- apia Gradu 2008– 2018	11	4, joista 2 aikaisem- min- tulleita	2	2
EBSCO (Cinahl)	International nursing experience s	2008– 2018	1369	0	0	0
Melinda (Linda)	Kansainvälinen AND hoito- opiskelu	2008– 2018	354	1	0	0
PubMed	1 International exchange study	2008– 2018	856	0	0	0
	2 International nursing experience s	2008- 2018	750	0	0	0
Google scholar	monikulttuu- rinen hoitotyö	2008– 2018	3160	3, joista 3 aikaisem- min- tulleita	0	0
	kansainvälinen vaihto- opiskelu	2008– 2018	1400 0	3 aikaisem- min- tulleita	0	0

Taulukko 1. Tutkimuksia opiskelijoiden kokemuksista kansainvälisestä vaihto-
opiskelusta

6.3 Aineiston analyysi

Ainestoa voidaan analysoida monin tavoin. Laadullisen aineiston tavallisimmat analyysimenetelmät ovat teemoittelu, tyypittely, sisällönanalyysi, diskurssianalyysi ja keskusteluanalyysi (Hirsijärvi, Remes, Sajavaara 1997, 219).

Tässä opinnäytetyössä käytettiin teemoittelua. Teemoittelu on tärkein kvalitatiivisen aineiston analyysimenetelmä, jossa tieteellisessä työssä pyritään määrittelemään keskeisiä aiheita eli teemoja. Teemoja voidaan käyttää havaitsemaan ne, jotka toistuvat aineistossa muodossa tai toisessa muodossa. Temaattinen analyysimenetelmä siirtyy aiheiden muodostamisesta ja ryhmittelystä aiheiden yksityiskohtaisempiin tarkasteluihin. (KOPPA 2016.) Teemoittelun avulla on mahdollista vertailla eri teemojen ilmenemistä ja esiintymistä valituissa materiaaleissa. Teemoittelun avulla voidaan koota aineiston sisältämät keskeiset teemat ja näin vastata tutkimuskysymykseen. (Eskola, Suoranta 2000, 174-176.)

Teemoittelua tarkoitetaan laadullisen aineiston luokittelua ja lajittelua. Periaatteessa se muistuttaa luokittelua, mutta korostaa aiheen sisältöä, ei määrää. Mitä sanotaan aiheesta tai mitä pidetään mukana. (KAMK 2018.) Teemoja muodostetaan aineisto- tai teorialähtöisesti. Työssä teemoja muodostettiin aineistolähtöisesti (Silius 2008, 3).

Aineiston kriteerit ovat ajankohtaisuus, käytän opinnäytetyössäni vuoden 2008 jälkeen julkaistuja tutkimuksia.

7 Tulokset

Tiedonhakuprosessin tuloksena aineistoksi saatiin lopulta neljä tutkimusta, jotka analysointiin ja saatiin opinnäytetyön tulokset. Lähteinä käytin artikkeleita sosiaali- ja hoitoalan opiskelijoiden ja opettajaopiskelijoiden kokemuksista kansainvälisestä opiskeluvaihdosta, haastatteleamalla ja kyselylomakkeiden avulla kerättyä. Teemoittelun tuloksena aineistosta muodostui kolme keskeistä aihepiiriä eli teemaa joista koottiin taulukko (Taulukko 2). Taulukkoon pääteemat ovat seuraavat: ammatilliseen kasvuun liittyvät kokemukset, kulttuuriseen kasvuun liittyvät kokemukset, henkilökohtaiseen kehitykseen liittyvät kokemukset.

Opiskelijat olivat suorittaneet vaihtonsa eri kulttuuri tilanteissa ja kielten ympäristössä. Kaikki opiskelijat kokeneet opiskelu-vaihdossa kehittäneensä niin henkisesti kuin ammatillisesti. Tutkimukset ovat osoittaneet, että kansainvälisellä opiskelulla

ammattillisen kehittymisen alalla eniten vaikutusta oli mahdollisuus työskennellä ulkomailla valmistumisen jälkeen. Siihen oli vaikuttanut seuraavat kokemukset, jotka opiskelijat olivat saaneet opiskelu-vaihdon aikana kuten: perhekeskeistä työskentelytapaa, kulttuurinen herkkyyys hoitotyössä, terveyden ja sairauksien moniulotteisuus. Opiskelijat olivat myös tutustuneet erilaisiin hoitokäytäntöihin. Kansainvälinen opiskelijavaihto on lisännyt rohkeutta ja antanut tunteen omasta pätevyydestä. (Hosio, pro-gradu 2008 & Siikonen, pro-gradu 2009.)

Kansainvälisessä opiskeluvaihdossa saavuttama ammattitaito antaa riittävästi valmiuksia kohdata asiakkaita eri kulttuureista ja toteuttaa sen erilaisissa työ ja toimintaympäristössä. Opiskelijat oppineet opiskeluvaihdossa kommunikoida monikulttuurisessa ympäristössä ja saavuttivat kulttuuriherkkyyttä. Kulttuurikehitys vaikutti ennen kaikkea kulttuuritaustansa itsetuntemiseen, vieraiden kulttuurien upottamiseen ja vuorovaikutukseen sen kanssa ja toisen kulttuurin ihmisten kanssa. Tiedonkeruun perusteella pääsin seuraaviin päätelmiin, että riittävän hyvä kielitaito on tärkeä asia vaihdon aikana. Kansainvälinen opiskeluvaihto lisännyt opiskelijoille tahto opiskella vieraita kieliä. (Hosio pro-gradu 2008.)

Kansainvälinen opiskeluvaihto oli erittäin tärkeää opiskelijalle henkilökohtaisen kasvun kannalta. Asuminen tuntemattomassa ympäristössä ja sen yhteensovittaminen lisäsi opiskelijoille luottamusta ja itsenäisyyttä. Tutkittujen tietojen perusteella voidaan myös paljastaa, että henkilökohtainen kasvu on vaikuttanut myös kansainvälisen vaihdon aikana saatujen oppilaiden kokemukseen, kuten kyky vastustaa stressiä ja itseluottamusta. (Pohjemies-Molander pro-gradu 2010 & Hosio pro-gradu 2008.)

Tutkimustuloksen perusteella tunnistin seuraavat väitteet

Pääteema	Alateema
Ammatilliseen kasvuun liittyvät kokemukset	<ul style="list-style-type: none"> • Henkilökohtaisen resurssien kasvu • Ammatillisen kokemuksen vahvistaminen • Ammattitaitojen kehittäminen vieraan kulttuurin perusteella:

	<ul style="list-style-type: none"> - perhekeskeistä työskentelytapaa - kulttuurinen herkkyys hoitotyössä - terveyden ja sairauksien moniulotteisuus • Erilaisen hoitokäytäntöihin tutustuminen • Luottamus omaan ammatilliseen kasvuun on vahvistunut
Kulttuuriseen kasvuun liittyvät kokemukset	<ul style="list-style-type: none"> • Monikulttuuriset taidot ja tiedot lisääntyivät • Vieraiden kielten opiskelumotivaatio on kasvanut • Oppivat vierasta kulttuuria
Henkilökohtaiseen kehitykseen liittyvät kokemukset	<ul style="list-style-type: none"> • Itsetunto itsenäisyydestä kasvoi vaihdossa • Itseluottamus kasvoi vaihdossa • Stressinsietokyky kasvoi vaihdossa

Taulukko 2 Tutkimustulokset

8 Pohdinta

Opinnäytetyöni tarkoituksena on kuvata sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden ja opettajaopiskelijoiden kokemuksia kansainvälisestä vaihdosta heidän kokemanaan. Opinnäytetyössä selvitetään suomalaisten kaikkien sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden ja opettajaopiskelijoiden kokemuksia. Tutkimuskysymys on seuraava: Minkälaisia kokemuksia sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden ja opettajaopiskelijoiden on kansainvälisestä vaihdosta? Tässä opinnäytetyössä käytettiin teemoittelua.

Tiedonhankintaan käytettiin opiskelijoille suunnattuja maksuttomia tietokantoja. Opinnäytetyössä sovelletaan kuvailevan kirjallisuuskatsauksen keinoja. Opinnäytetyöni suunnitteluvaiheessa tarkastelen aikaisempia tutkimuksia aiheesta, määrittelen katsauksen tarpeen sekä laadin tutkimussuunnitelman.

Kirjallisuuden haun aikana kävi ilmi, että sopivia materiaaleja ei ollut paljon. Tästä syystä tutkimus aikana muokataan tutkimuskysymystä. Etsinnän lopussa valitsin neljä soveltuvaa tutkimustyötä. Näiden tutkimusten tarkastelun aikana huomasin, että monia tuloksia toistettiin, mikä tuki työhöni. Opinnäytetyön kirjoittaminen kesti kauemmin kuin alun perin arvioin. Lopputulos vastaa odotuksiini ja tutkimuksen aikana löysin tutkimuskysymykseen sopivat vastaukset. Saavutin mielestäni opinnäytetyön tavoitteet hyvin ja sain riittävästi tietoa kansainvälisen harjoittelun kokemuksista.

Opiskelijat ovat vaihto-opiskelunsa aikana tehneet korvaamattomia havaintoja ja saaneet erittäin tärkeän kokemuksen täysin erilaisesta muusta maasta, erilaisesta kulttuurista ja erilaisesta lääketieteellisestä lähestymistavasta.

8.1 Tulosten tarkastelu

Tämän opinnäytetyön tutkimustulosten mukaan kansainvälinen opiskelijavaihto lisäsi vieraan kulttuurin ymmärrystä ja myös kulttuurien välistä eroa, mikä puolestaan antaa mahdollisuuden työskennellä ulkomailla valmistumisen jälkeen. Tutkimus tulosten perusteella on havaittavissa, että kansainvälinen opiskeluvaihto lisää valmiuksia kohdata ulkomaalaistaustaista potilasta tai asiakasta.

Tulosten perusteella kansainvälinen opiskelijavaihto lisäsi runsaasti kokemusta ammatillisesta kasvusta. Harjoittelun aikana opiskelijat tutustuivat erilaisiin hoitokäytäntöihin sekä terveyden ja sairauksien moniulotteiseen.

Kansainväliset opiskelut ympäri maailmaa tarjoavat paljon enemmän kuin vain lomamatkan unelmiesi paikkaan! Mahdollisuudet ovat rajattomat ja vaihto-ohjelma on suuri palkinto jatko-opinnoista ja tulevasta työelämästä riippumatta. Ulkomailla asuminen osana paikallista kulttuuria laajentaa näköaloja itsenäistää ja lisää itseluottamusta. Parhaassa tapauksessa voi elää unelmaansa todeksi. Samalla voit kokea toisen asuinpaikan kodiksesi ja täydentää tehokkaasti kielitaitoasi. (STS Education AB 2019.)

8.2 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuus ja tutkijan eettiset päätökset kulkevat käsi kädessä. Luotettavuus perustuu tutkijoiden hyvään tieteelliseen käytäntöön.

Vastaako tutkimus todellisuutta?

Tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttavat tutkija ja tutkijan taidot, aineistonlaatu, aineiston analyysi ja tutkimustulosten esittäminen. Kirjallisuuskatsauksessani tarkastelen luotettavuutta opinnäytetyöprosessin eri vaiheissa.

Otan huomioon seuraavat luotettavuuteen mahdollisesti vaikuttavat asiat:

1. aiheen merkitys ja uutuus;
2. käytetyn kotimaisen ja ulkomaisen kirjallisuuden riittävyys aiheesta;
3. kerättyjen tietojen täydellisyys ja laatu;
4. tulosten analysoinnin ja tulkinnan syvyys ja pätevyys.

Tutkimuksen luotettavuutta voidaan arvioida seuraavien kriteerien avulla: uskottavuus, vahvistettavuus, refleksisyys, siirrettävyys. Tutkimuksen uskottavuus lisääntyy, kun tutkija on ollut tekemisissä tutkittavan ilmiön kanssa pitkään. Tutkimuksen vahvistettavuus liittyy koko tutkimusprosessiin ja ideana on se, että tutkija tekee koko tutkimuksen aikana muistiinpanoja ja tarvittaessa toinen tutkija voi seurata ja tarkistaa tutkimuksen prosessia ja johtopäätöksiä. (Kylmä & Jupakka 2014, 128–129.)

Refleksiivisyys edellyttää, että tutkija tuntee oman lähtökohdan tutkimustekijänä. Jotta tutkimuksen siirrettävyys voitaisiin varmistaa, tutkijan on annettava riittävästi tietoja tutkimuksen osallistujista ja tilanteista, miten tutkimus oli tehty, ja kuinka hyvin tutkimustulokset olisi siirrettävissä toiseen kontekstiin. (Kylmä & Jupakka 2014, 128–129.)

Kirjoitetaan johtopäätöksiä mahdollisimman tarkasti, jotta lukija pystyy seuraaman syntyneitä tuloksia. Lisäksi taulukoidaan tuloksia analyysin luotettavuutta arvioimaan helpottamiseksi. Tutkimuksen hakusanat on oltava mahdollisimman tarkkoja, jotta hakusanojen avulla voidaan löytää tutkimukseen sopiva kirjallisuus, jolloin tulokset voidaan määritellä mahdollisimman luotettavasti ja tarkasti. Tutkimuksen perusvaatimuksena on, että tutkijalla on riittävästi aikaa tehdä tutkimuksensa ja

aineistoon keruu tehty oikein. Opinnäytetyön tekijällä myös ei ole tarvittavia valmiuksia, resursseja tai koulutusta täysin luotettavan kirjallisuuskatsauksen tekemiseen. Jos materiaalia olisi enemmän, tulokset voisivat olla luotettavampia. Luotettavuuden ylläpitämiseksi, oppinäytetyössä käytän vuosi 2008 jälkeen ilmestyneitä lähteitä. Luotettavuutta pyrittiin lisäämään tarkkojen sisäänotto – ja poissulkukriteerien asettamisella.

8.3 Eettisyys

Tutkimuksen ja etiikan välisellä suhteella on kaksi näkökohtaa. Toisaalta tutkimustulokset vaikuttavat eettisiin päätöksiin, toisaalta eettiset asenteet vaikuttavat tutkijan päätöksentekoon tieteellisessä työssä. (Tuomi & Sarajärvi 2013, 147.)

Tutkimuksen aikana on huolehdittava siitä, että valittu tutkimusasetelma on oikea ja sopiva, tutkimussuunnitelma on korkealaatuinen ja raportointi on tehty hyvin (Tuomi & Sarajärvi 2013, 127).

Kehittyneen tieteellisen käytännön mukaisesti toteutettua tutkimusta voidaan pitää eettisesti asianmukaisena ja luotettavana, ja niiden tulokset ovat uskottavia. Tutkijan on valvottava eettisiä näkökohtia koko tutkimusprosessin ajan. (Launis, Helin, Spoff & Jäppinen 2013, 6.) Ennen tietojen keräämistä on hankittava luvat ja lausunnot, jotka ovat tärkeitä tutkimuksen suorittamiseksi. Tutkimuksen aikana tutkija on huolehdittava mahdollisimman luotettavan tiedon hankkimisesta. (Ronkainen, Pehkonen, Lindblom-Yläne & Paavilainen 2013, 126.)

Tutkimukseen liittyy aina monia eettisiä kysymyksiä. Tutkimuksen aihe ja tutkimusmenetelmä määrittävät kuitenkin kussakin erityistapauksessa, mitkä eettiset ongelmat olisi otettava huomioon tässä tutkimuksessa. (spoken 2018) Tutkimuksen eettiset kysymykset liittyvät koko tutkimukseen prosessiin, tulosten raportointiin ja myös tutkimusaineiston säilyttämisessä (Kankunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 227).

Tutkimuksensuunnitteluvaiheessa on otettava huomioon aiheen valinta tutkimuskysymystä määrittäessä ja vastaavan hakusanan löytämisessä. Eettinen näkökulmasta kirjallisuuden haulla otetaan huomioon sisäänotto -ja poissulkukriteerit. (Taulukko 3) Kirjallisuuskatsauksen tekijä oli kiinnostunut aiheesta ja tiedostavat asian tärkeyden ja ajankohtaisuuden. Opinnäytetyön eettisyyden takaamiseksi tietoja ei kopioida suoraan lähteestä, vaan ne kirjoitetaan omin sanoin niin, ettei materiaalin alustavuutta vääristetä. Merkkaan kaikki käyttämäni lähteet.

8.4 Johtopäätökset, kehittämissuositukset ja jatkotutkimusaiheet

Tämän tutkimuksen tuottaman tietojen mukaan voin sanoa, että kansainvälinen opiskelu-vaihto tuotti uutta tietoa sekä opiskelijoille että opettajaopiskelijoille. Kansainvälisen opiskelun-vaihdossa opiskelijat ja opettajaopiskelijat olivat saaneet hyvin paljon positiivisia kokemuksia, sen yhteydessä muita vaikeuksia kuten kielitaito ja vieras kulttuuri, eivät olleet niin merkittäviä.

Tämän kirjallisuuskatsauksen perusteella esitetään seuraavat johtopäätökset:

1. Kansainvälinen opiskelijavaihto oli tärkeä ihmisen oman kasvun sekä ammatillisen osaamisen kannalta.
2. Kansainvälinen opiskelijavaihto lisäsi kulttuurista ymmärrystä toisia kulttuureja kohtaan sekä motivoi opiskella vierasta kieltä.
3. Kansainvälinen opiskelijavaihto oli myönteisesti vaikuttanut stressinsietokykyyn ja oman arvomaailmaan, mikä puolestaan oli vaikuttanut eniten henkilökohtaiseen kehitykseen.

Opinnäytetyön tulosten perusteella voin ehdottaa kaikille opiskelijoille lähtemistä kansainväliseen opiskeluvaihtoon. Suomessa asuu melko paljon ulkomaalaisia. Kansainvälinen harjoittelu antaa opiskelijoille arvokasta kokemusta syventää toisen maan kulttuuria sekä tuntee ja ymmärtää sitä. Kansainvälinen harjoittelu antaa opiskelijalle myös mahdollisuuden toteuttaa itseään ja käyttää omaa päätäntävaltaansa.

Tämän kirjallisuuskatsauksen perusteella jatkotutkimusaiheeksi ehdotan tutkimusta, jossa voitaisiin selvittää millaista ohjausta opiskelijat ovat saaneet vaihdossa ja miten se liittyy oppimiskokemuksiin. Lisäksi työ herätti ajatuksia tutkia jatkossa, miten kansainvälinen harjoittelu on vaikuttanut työllisyyteen ja tulevaisuuden suunnitteluun verrattuna niihin opiskelijoihin, jotka eivät ole osallistuneet vaihtoon.

9 Lähteet

Aalto-yliopisto 2014. Kansainvälistyminen ja opinnot ulkomailla. Vaihdon aikana. WWW-dokumentti. <https://into.aalto.fi/display/fimasterelec/Vaihdon+aikana>. Viitattu: 10.11.2017

Abdelhamid, Pirkko, Juntunen, Anitta & Koskinen, Liisa 2010. Monikulttuurinen hoitotyö. Helsinki: WSOYpro Oy

Alasuutari, P. 2011. Laadullinen tutkimus 2.0. Tampere 2015.

Edu.fi – opettajan verkkopalvelu. Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys 2010. http://www.edu.fi/kulttuuri-identiteetti_ ja_kansainvalisyys/aikapolku/keskeiset_kasitteet Viitattu 8.11.2017

Eskola, J. Suoranta, J. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Vastapaino 2000

Garam, I. 2003. Kun opintie vie ulkomaille. Occasional paper 2c/2003. Helsinki: Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO. <http://docplayer.fi/2959558-Kun-opintie-vie-ulkomaille.html>

Janhonen, Sirpa Nikkonen, Merja, Laadulliset tutkimusmenetelmät hoitotieteessä, WSOY 2003. 2

Johansson, K. Axelin, A Stolt, M. & Ääri R-L. Systemaattinen kirjallisuuskatsaus ja sen tekeminen, Digipaino-Turun Yliopisto 2007.

Kalliokoski, P. Lepojärvi, J. Systemaattinen analyysi 2005. <http://sange.fi/~atehwa/cgi-bin/piki.cgi/systemaattinen%20analyysi> Viitattu: 12.2.2018.

KAMK Opinnäytetyöpakki / Tutkimateriaali / Laadullisen analyysi ja tulkinta / Teemoittelu <http://www.kamk.fi/fi/opari/Opinnaytetyopakki/Teoreettinen-materiaali/Tutkimateriaali/Laadullisen-analyysi-ja-tulkinta/Teemoittelu> Viitattu 12.7.2018

Kankkunen, P. Vehviläinen-Julkunen, K. Tutkimus hoitotieteessä, WSOYpro Oy 2009

Kankkunen, P. Vehviläinen-Julkunen, K. Tutkimus hoitotieteessä, WSOYpro Oy 2013

Kansainvälinen opiskelukokemus ja siinä kohdatun-ongelmat – hoitotyön opiskelijoiden arvioimana, Sanna Hosio Poro-gradu-tutkielma, Turun Yliopisto, Hoitotieteen laitos, Kesäkuu 2008 Luettu 12.1.2019

KOPPA Jyväskylän yliopisto. Teemoittelu 2016

<https:koppa.jyu.fi/avoimet/hum/metelmapolkuja/metelmapolku/aineiston-analyysimenetelmat/teemoittelu> Viitattu: 10.11.2017

Kylmä, J. Juvakka, T Laadullinen terveystutkimus, Edita, Porvoo 2014.

Monikulttuurisuus Suomen terveydenhuollossa, Etene:n 5kesäseminaari, Helsinki 2004

Launis, V. Helin, M. Spoo S. K. & Jäppinen S. Tutkimuseettinen neuvottelukunta, Toimituskunta, Helsinki 2013

Leinonen, R. Tutkimuksen eettisyys? 2018.

<https://www.spoken.fi/tutkimuksen-eettisyys/> Viitattu 4.4.2019

Lusting & Koester, Maahanmuuttajataustainen ohjaus koulutuksessa ja työelämässä, Nettiversio 2010 Helsinki , Yliopistopaino OY

Maailmalle.net Nordplus-harjoittelu.

https://www.maailmalle.net/tyoharjoittelu/nordplus-harjoittelu_1171

Viitattu: 30.3.2019.

Ojasalo, K. Moilanen, T. Ritalahti, J. Kehittämistyön menetelmät, Uudenlaista osaamista liiketoimintaan, Sanoma Pro Oy Helsinki 2014

Opetusulkomailla.fi Erasmus – Euroopan unionin vaihto- ja yhteistyöohjelma korkeakouluille 2017.

https://www.opiskeleulkomailla.fi/Erasmus_d4518.html Viitattu 9.11.2017

Opetushallitus. Erasmus+ korkeakoulutukselle 2019.

<http://www.cimo.fi/ohjelmat/erasmusplus/korkeakoulutukselle> Viitattu 23.3.2019

Opetushallitus. Nordplus Korkeakoulutus 2017.

http://www.cimo.fi/ohjelmat/nordplus_korkeakoulutus Viitattu 23.3.2019

Opetushallitus. Ohjelmat 2018.

<http://www.cimo.fi/ohjelmat> Viitattu 15.5.2018

Opetushallitus. Suomen kieli ja kulttuuri 2017.

http://www.cimo.fi/ohjelmat/suomen_kieli_ja_kulttuuri Viitattu 9.11.2017

Opetushallitus. Nordplus Korkeakoulutus 2017

Opintopolku.fi Ulkomailla opiskelu 2019.

<https://opintopolku.fi/wp/fi/valintojen-tuki/ulkomailla-opiskelu/#Vaihto-opiskelu> Viitattu 22.3.2019

Opetusulkomailla.fi Vaihto-opiskelu ulkomailla. Vaihto-opiskelu avartaa ja kasvattaa 2017.

https://www.opiskeleulkomailla.fi/Vaihto_opiskelu_d5843.html Viitattu 11.11.2017-4.4.2019

Ronkainen, S. Pehkonen, L. Lindblom-Yläne, S & Paavilainen, E. Tutkimuksen voimasanat, Sanoma Pro Oy Helsinki 2013

Sairaanhoitajat. Opiskelijana maailmalla. Ensimmäisiä kuulumisia Namibiasta 2018.

<https://opiskelijanamaailmalla.sairaanhoitajat.fi/> Viitattu 8.2.2018

Sairaanhoitajat. Opiskelijana maailmalla. Ensimmäinen päivä ambulanssissa ja viikko takana päivystystä 2018.

<https://opiskelijanamaailmalla.sairaanhoitajat.fi> Viitattu 8.2.2018

Scribbr. Opinnäytetyön rakenne. Miten kirjallisuuskatsaus tehdään 2016.

<https://www.scribbr.fi/opinnaytetyon-rakenne/kirjallisuuskatsaus-opinnaytetyo/>

Silius, K. 2008. Teemoittelu ja tyypittely. Hypermedialaboratorio. Tampereen teknillinen yli-opisto. matriisi.ee.tut.fi/.../2008/Silius_teemoittelu-tyypittely_141108.pdf Viitattu 3.5.2018

Suomalainen asiasanasto ja ontologia palvelu. Yleinen Suomalainen Sanasto 2016.

<https://finto.fi/ysa/fi/page/Y133640> Viitattu: 24.2.2018.

Tuomi, J. Sarajärvi, A. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi Hansaprint Oy, Vantaa 2013

Turun Yliopisto, Yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan yksiköt.

http://www.utu.fi/fi/yksikot/soc/yksikot/sospol_ja_sostyo/opiskelu/opinnot/kv/Sivut/home.aspx. Viitattu 10.11.2017

Opetusharjoittelu ulkomailla-terveystieteiden opettajaopiskelijoiden ja opettajien näkökulma, Netta Pohjamies – Molander Pro-gradu tutkielma, Turun Yliopisto, Hoitotieteen laitos/Lääketieteellinen tiedekunta, marraskuu 2010 Luettu 15.1.2019

Sairaanhoitajien ja terveydenhoitajien kokemuksia kansainvälisestä vaihto-opiskelusta, Henna Savolainen Poro-gradu-tutkielma, Tampereen Yliopisto, Hoitotieteen laitos, joulukuu 2009 Luettu 12.01.2019.

STS Education AB. Vaihto-oppilaaksi ulkomaille.

<https://www.sts.fi/vaihto-oppilas/> Viitattu 4.4.2019

Toimintaterapeutti kansainvälisen opiskelijavaihdon kautta ammattiin, Sirpa Siikonen Toimintaterapian pro gradu –tutkielma, Jyväskylän yliopisto, Terveystieteiden laitos, Kevät 2009 Luettu 10.11.2018.

Иванов. С, Что такое студенческий обмен 2015

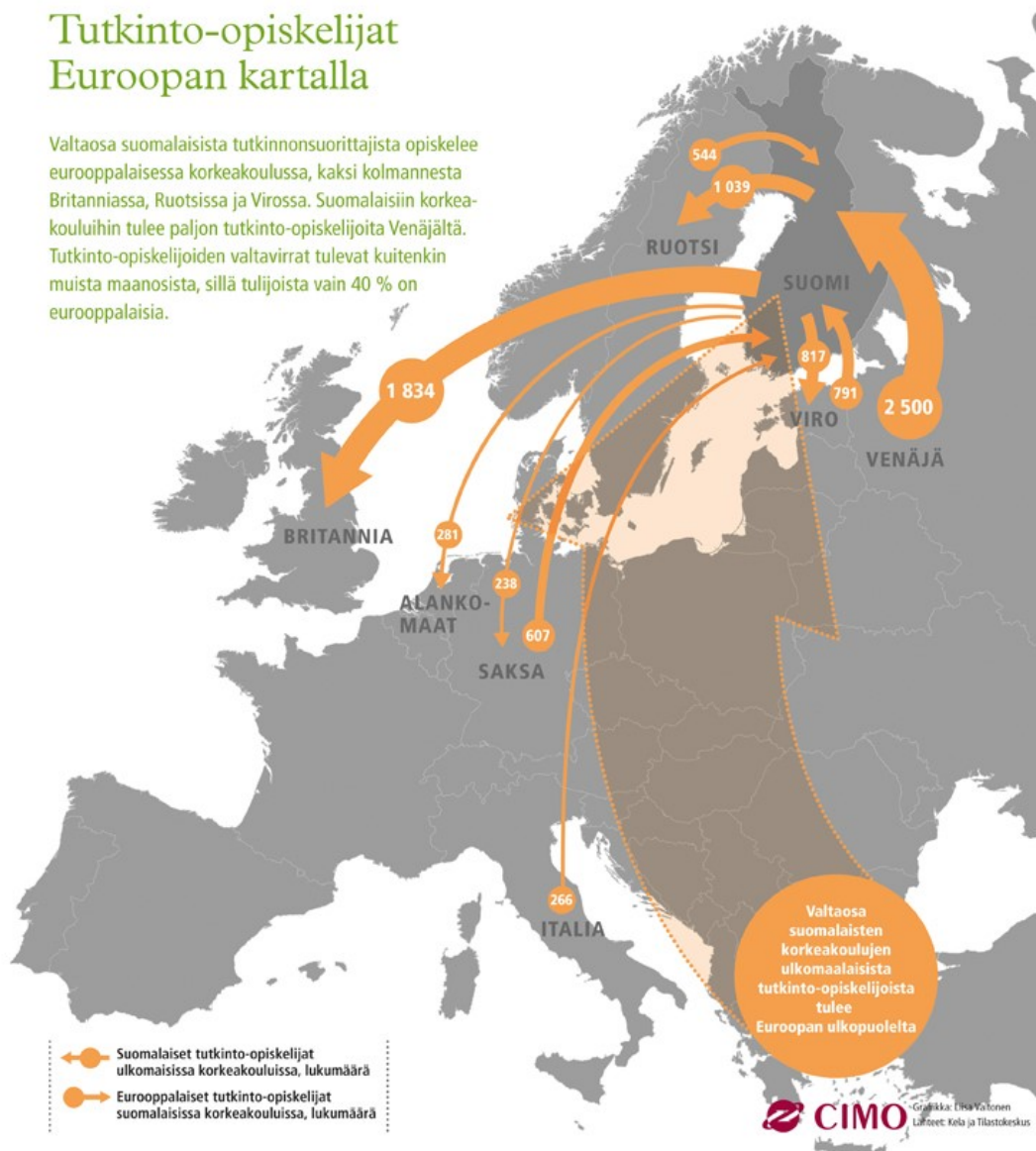
<http://советстуденту.рф/pervokursniku/chto-takoe-studencheskij-obmen/>. Viitattu 10.11.2017

10 Liitteet

Kuvio 1

Tutkinto-opiskelijat Euroopan kartalla

Valtaosa suomalaisista tutkinnonsuorittajista opiskelee eurooppalaisessa korkeakoulussa, kaksi kolmannesta Britanniassa, Ruotsissa ja Virossa. Suomalaisiin korkeakouluihin tulee paljon tutkinto-opiskelijoita Venäjältä. Tutkinto-opiskelijoiden valtavirratt tulevat kuitenkin muista maanosista, sillä tulijoista vain 40 % on eurooppalaisia.

Taulukko 3. Sisäänotto- ja poissulkukriteerit

Ilmestymisvuosi >2008	Ilmestymisvuosi <2008
Artikkeli liittyy sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden ja opettajaopiskelijoiden kokemuksiin	Artikkeli ei liity sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden ja opettajaopiskelijoiden kokemuksiin
Väitöskirjat, tutkimus artikkelit, pro-gradut	Muu kirjallisuus
Suomen tai englannin kielenä	Muu kieli kuin suomi tai englanti

Taulukko 4. Kirjallisuuskatsauksen tutkimukset

Tutkimuksen tekijä/-t Vuosi	Tutkimuksen nimi	Aineistonkeruumenetelmät	Keskeiset tulokset
1. Savolainen H 2009	Sairaanhoidtajien ja terveydenhoitajien kokemuksia kansainvälisestä vaihto-opiskelusta	Teemahaastattelu	<p>Kansainvälinen opiskelijavaihto oli tärkeää ihmisen kasvun kannalta (henkilökohtainen kehitys ja monimuotoisuuskokemus)</p> <p>Ammatillinen kasvu hoitokulttuurissa ja yhteiskunnassa</p> <p>Opiskelijavaihto kehittää lääketieteellisen henkilökunnan ammattitaitoa kulttuurinmukaista hoitotyötä:</p> <ul style="list-style-type: none"> – perhekeskeistä työskentelytapaa – kulttuurinen herkkyyys hoitotyössä – terveyden ja sairauksien moniulotteisuus

2. Siikonen S.2009	Toimintaterapeutti kansainvälisen opiskelijavaihdon kautta ammattiin	Puolistrukturoidut haastattelut	<p>Kansainvälinen kokemus antaa mahdollisuuden työskennellä helpommin kielellisillä ja kulttuurillisilla termeillä</p> <p>Kansainvälinen opiskelijavaihto varmistaa ammatillisen kokemuksen vaihdon</p> <p>Kansainvälinen opiskelijavaihto vahvisti luottamusta omaan ammattimaisuuteensa toimintaterapeutteina</p>
3. Hosio S. 2008	Kansainvälinen opiskelukokemus ja siinä kohdatut ongelmat ovat hoitotyön opiskelijoiden arvioimana	Kyselylomake/ verkkokysely	<p>Mahdollisuus työskennellä ulkomailla valmistumisen jälkeen</p> <p>Henkilökohtaisesta kehityksestä eniten vaikutusta oli itsetuntemukseen itsenäisyyteen, itseluottamukseen, stressinsietokykyyn, ja arvomaailmaan.</p> <p>Kansainvälinen opiskelijavaihto motivoitunut opiskella vieraita kieltä</p>

			<p>Kansainvälinen opiskelijavaihto kehittää henkilökohtaisia resursseja, tietoa, taitoja ja asenteita, joita tarvitaan hoidossa</p>
<p>4. Pohjamies-Molander N. 2010</p>	<p>Opetusharjoittelu ulkomailla terveystieteiden opettajaopiskelijoiden ja opettajien näkökulma</p>	<p>Kyselylomake</p>	<p>Kansainvälinen opiskelijavaihto on tärkeää niin henkilökohtaisen kuin ammatillisen kasvun</p> <p>Opiskelijavaihto lisäsi vieraan kulttuurin ymmärtämistä</p> <p>Kansainvälinen opiskelijavaihto lisääntynyt rohkeutta hallita työvoiman maailmaan kansainvälisissä asioissa</p>